

Prawo Urzędnicze i Etyka Urzędnicza

ćwiczenia - mgr Barbara Zyzda

Zasady zaliczenia ćwiczeń z PUiEU

1. Obecność na ćwiczeniach:

- dozwolona jest jedna nieusprawiedliwiona nieobecność,
- każdą kolejną nieobecność należy zaliczyć na konsultacjach w terminie 2 tygodni od momentu ustania przyczyny nieobecności (odpowiedź ustna z zakresu materiału, który był omawiany na zajęciach na których Student był nieobecny),
- niezaliczenie nieobecności (powyżej jednej dopuszczalnej) powoduje obniżenie oceny końcowej z zajęć o pół stopnia.

2. Aktywność na zajęciach

- oznacza merytoryczne, aktywne uczestnictwo w zajęciach,
- Merytoryczna aktywność Studenta oceniana jest w formie plusów lub minusów,
- kartkówki mogą być przeprowadzane na każdym zajęciach, bez zapowiedzi, z zakresu materiału omówionego na zajęciach poprzednich oraz materiału zapowiedzianego przez Prowadzącą, który zostanie omówiony na zajęciach następnych, kartkówki nie podlegają poprawie,
- trzy plusy powodują podwyższenie oceny końcowej z zajęć o pół stopnia,
- trzy minusy powodują obniżenie oceny końcowej z zajęć o pół stopnia.

Literatura podstawowa:

- Bogucka, T. Pietrzykowski, *Etyka w administracji publicznej*, Warszawa 2012;
- Błaś, J. Boć, J. Jeżewski, *Nauka administracji*, rozdział VIII (Kadry), Kolonia Limited 2013;
- M. Tabernacka, R. Raszewska-Skałeczka (red.), *Płaszczyzny konfliktów w administracji publicznej*, rozdział II s. 52-65; rozdział IV, Warszawa 2010.

Literatura uzupełniająca:

- P.J. Suwaj, *Konflikt interesów w administracji publicznej*, Warszawa 2009;
- M. Kulesza, M. Niziołek, *Etyka służby publicznej*, Warszawa 2010;
- J. Czaputowicz (red.), *Etyka w służbie publicznej*, Warszawa 2012.

Akty Prawne:

- Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, (Dz. U. Nr 227, poz. 1505, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, (Dz. U. Nr 223.1458, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych,
(j.t. Dz.U.2013.269)
- Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, (j.t. Dz.U.2012.392 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31.206 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1991 r. o Krajowej Szkole Administracji Publicznej (Dz. U. Nr 63.266, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, (j.t. Dz.U.2013.594)

- Ustawa z dnia z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, (j.t. Dz.U.2013.595 z późn. zm.) (wybrane regulacje)
- Ustawa z dnia, 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, (j.t. Dz.U.2013.596 z późn.zm.) (wybrane regulacje)
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112.1198 z późn. zm.) (wybrane regulacje)
- Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169.1414) z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (j.t. Dz.U.2006.216.1584 z późn. zm.)
-
- Ustawa z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa (Dz. U. Nr 34.173)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (j.t. Dz.U.2012.621 z późn. zm.) (wybrane regulacje prawne)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88.553 z późn. zm.) (wybrane regulacje),
- Zarządzenie Nr 70 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2011 r. w sprawie wytycznych w zakresie przestrzegania zasad służby cywilnej oraz w sprawie zasad etyki korpusu służby cywilnej (M.P.2011.93.953).

Dla wyjaśnienia specyfiki dyskursu etycznego konieczna jest charakterystyka podstawowych rodzajów występujących w nim wypowiedzi. Wśród nich najbardziej elementarną kategorią są **zdania (w sensie logicznym)** będące wypowiedziami opisowymi, **stwierdzającymi istnienie bądź nieistnienie jakiegoś faktu.**

Do tej grupy należy np. zdanie „pies ma cztery łapy” (zdanie prawdziwe) lub „trawa jest czerwona” (zdanie fałszywe). Zdania mogą - jak w podanych przykładach - odnosić się do tzw. faktów zwykłych (naturalnych, przyrodniczych), stanowiących element rzeczywistości istniejącej niezależnie od człowieka i jego świadomości. Trawa, drzewa, góry, psy bądź ludzie istnieją niezależnie od tego, czy zdajemy sobie z tego sprawę, i mają określone cechy niezależnie od naszego do nich stosunku.

Zdania mogą się jednak odnosić **nie tylko** do tego rodzaju **faktów naturalnych**, ale także do zjawisk nieco odmiennej natury. Faktem może być bowiem nie tylko istnienie drzew, chmur, atomów, ciepła lub grawitacji, ale także koncertów, pokazów mody, wykładów, defilad, giełd, mnichów, decyzji administracyjnych, kart kredytowych bądź spółek akcyjnych.

Fakty te polegają na tym, że określonym **faktom zwykłym** (osobom, przedmiotom, zachowaniom) **przypisywany jest** pewien **dodatkowy, konwencjonalny status**, istniejący jedynie w sferze świadomości ludzkiej.

Dana osoba „nosi” takie czy inne nazwisko, „jest” studentem, profesorem, urzędnikiem, księdzem, pewne zdarzenia „stanowią” rozprawę sądową, zawarcie małżeństwa, mecz piłki nożnej, zgromadzenie akcjonariuszy, pewne przedmioty zaś są banknotami, dowodami osobistymi, indeksami, kartami debetowymi, biletami kolejowymi etc.

A zatem, zgodnie z przyjmowanymi społecznie regułami osobom, przedmiotom bądź zachowaniom **spełniającym określone warunki** nadawany jest pewien szczególny **status**, z którym związane są takie czy inne konsekwencje.

Fakty konwencjonalne istnieją dlatego, że pewne **fakty zwykłe uważamy za „coś więcej”** niż tylko określone zjawiska bądź przedmioty fizyczne.

Gdyby nikt nie uważał pewnych skrawków papieru za banknoty czy bilety, osób za urzędników lub generałów, a zdarzeń za rozprawy sądowe albo mecze piłki nożnej, **nie byłyby one nimi**. Żaden kawałek plastiku nie jest „sam z siebie” kartą kredytową, żadne ruchy - meczem piłki nożnej ani żadna osoba - notariuszem.

Stają się one określonymi **faktami o charakterze konwencjonalnym** na gruncie **pewnych reguł**. Ich funkcjonowanie wskazuje, jakie obiekty, w jakich okolicznościach i przy spełnieniu jakich warunków należy traktować jako „kartę kredytową”, „mecz piłki nożnej” lub „akt notarialny”, oraz co z posiadania takiego statusu wynika. Istnienie faktu konwencjonalnego jest więc na ogół wytworem posługiwania się przyjętymi społecznie regułami wskazującymi, jakie fakty zwykłe mają „liczyć się” jako pewne fakty konwencjonalne.

Reguły te - mogą mieć charakter zupełnie **nieformalny** (np. jaki dzień „liczy się” jako „dzień bez krawata”) lub **sformalizowany** (jaka osoba „liczy się” jako Prezydent RP).

Reguły takie sprowadzić można do formuły „**X w okolicznościach Z liczy się jako Y**”, nazywanej **regułą konstytutywną** danego **faktu konwencjonalnego**. Jest ona schematem obrazującym sposób istnienia tego rodzaju faktów.

Choć powstawanie, konsekwencje istnienia, zmiany bądź unicestwienie faktu konwencjonalnego bywa kwestią bardzo złożonych zespołów reguł, ich schemat sprowadzić można właśnie do takiej, stosunkowo prostej, formuły. W ten właśnie sposób pewne osoby po spełnieniu określonych warunków „liczą się” jako małżonkowie, w pewnych sytuacjach zadawanie pytań przez jedną osobę i udzielanie jej odpowiedzi przez inną „liczy się” jako egzamin, przesłuchanie, rozmowa kwalifikacyjna, wywiad etc.

Swoisty charakter faktów konwencjonalnych polega na tym, że „**bycie Y**” pociąga za sobą pewne normatywne konsekwencje, których **nie wiąże się** z samym „**byciem X**”.

Na przykład bycie „generałem Janem Kowalskim” nadaje pewne uprawnienia i obowiązki, które nie wynikałyby z faktu bycia istotą ludzką urodzoną w określonym czasie i miejscu, mającą określone cechy fizyczne i psychiczne.

Jeżeli dany kawałek plastiku „jest” kartą kredytową, to z faktem tym związane są pewne skutki normatywne, które nie wynikają z faktu zwykłego bycia kawałkiem plastiku, mającym pewien kształt, wielkość, kolory etc.

Stąd też zauważa się, że **reguła konstytutywna „X liczy się jako Y”** stanowi w istocie **rekonstrukcję całych** (nierzadko bardzo złożonych) **zespołów reguł** wskazujących, jak **uzyskuje się i traci określony status**, a także jakie i dla kogo wynikają z tego konsekwencje normatywne.

W odróżnieniu więc od faktów naturalnych, **istnienie faktów konwencjonalnych jest zależne od świadomości**. Gdyby na świecie nie było ani jednej istoty obdarzonej świadomością, wówczas psy mogłyby mieć nadal cztery łapy, trawa mogłaby być nadal zielona, a głębokość jeziora żywieckiego byłaby taka sama jak obecnie (choć, oczywiście, nie miałby jej kto ani zmierzyć, ani przedstawić w kategoriach takiego bądź innego systemu metrycznego).

Nie mogłyby natomiast istnieć np.. boiska piłkarskie, turnieje tańca, procesy cywilne, wykłady czy egzaminatorzy. **Zdania o faktach konwencjonalnych mogą być prawdziwe**, jak np. „Czesław Miłosz jest laureatem Nagrody Nobla”, „Traktat o Unii Europejskiej został zawarty w dniu 7 lutego 1992 r.”, jak i fałszywe, np. **„Uniwersytet Śląski składa się z 13 wydziałów”**.

Uznanie obowiązywania normy polega więc na „uodpornieniu” w pewnej mierze rozumowania praktycznego na wpływ innych racji przemawiających za takimi czy innymi sposobami zachowania się w sytuacji będącej przedmiotem jej regulacji.

Dopiero w przypadkach skrajnych, w których nadzwyczajny, zwłaszcza niemożliwy do przewidzenia przez normodawcę, charakter owych szczególnych okoliczności może sprawić, że norma nie jest zdolna do dalszego wyłączenia ich wpływu na wybór powinnego sposobu zachowania (co może stanowić bądź jednorazową „korekturę” generalnej normy ze względu na nadzwyczajną sytuację, bądź też doprowadzić do zmiany jej treści w sposób przewidujący odstępstwo zawsze wtedy, gd zaś zachodzą tego rodzaju szczególne okoliczności).